

Fut i FOA

Skrevet af: **Kirsten Gunvor Løth** | Offentliggjort: 15. august 2011

Følgende er et fuldstændig subjektivt, udokumenteret, personligt omend kritisk blik på FOAs udfordringer. Subjektivt fordi det tager udgangspunkt i mit perspektiv og dermed ikke rummer alle perspektiver. Udokumenteret og personligt, fordi det tager udgangspunkt i personlige oplevelser med fagbevægelsen og derfor ikke er en endegyldig sandhed. Oplevelser, der kalder på en fagbevægelse, der skal fornyes indefra. En fagbevægelse, der skal satse på kritiske, politiske og aktivistiske medlemmer. Og ikke mindst oplevelser, der indgyder håb om en fagbevægelse, der tager ansvaret på sig.

*"Horton slog fra sig, men Spidsballe-banden
var mange for mange for selv elefanten.
De nev ham og stak ham og slog ham som gale.
De nev ham og trak ham brutalt i hans hale.
Han stønnede højt:" Når jeg ikke er fri,
har småfolkets råb endnu større værdi.
I småbitte småfolk må tage til orde,
så red jer, råb op, og bliv hørt af de store!"*

Dette vers er fra en af mine yndlingsbørnebøger "Horton og Støvfolket Hvem". Den er skrevet af den amerikanske poet, propagandist og pædagog Dr. Seuss og handler om elefanten Horton, som finder et beboet støvfnug i junglen. På støvfnugget lever Støvfolket Hvem i en by med infrastruktur, skoler, hospitaler og sågar en borgmester. Horton og borgmesteren bliver hurtigt gode venner.

De andre dyr i junglen, med Spidsballebanden i front, tror ikke på, at der bor nogen på støvfnugget. De synes Horton er mærkelig og vil af med støvfnugget. For den sags skyld vil de egentlig også gerne af med Horton. Han stiller spørgsmålstejn ved hele deres forestilling om, hvordan verden ser ud og kan derfor ikke rummes i fællesskabet. Horton beslutter sig imidlertid for at beskytte Støvfolket Hvem og anbringer støvfnugget på en kløverblomst. Han vil bringe det i sikkerhed oppe på bjerget. På sin rejse mod bjerget bliver han forfulgt af Spidsballebanden. Den eneste måde han kan overbevise dem om, at Støvfolket Hvem findes og dermed har ret til at blive hørt, er ved at få Støvfolket til at råbe så højt, at Spidsballebanden kan høre dem. Horton kommer ud på en lang og hård rejse. For at redde Støvfolket bliver Horton og borgmesteren i Hvembyen nødt til at aktivere samtlige Hvem-borgere i projektet. De skal alle råbe og larme på samme tid for at bevise deres eksistens og dermed deres berettigelse til at blive hørt. Bare rolig, det hele ender godt.

Bogen om Horton og Støvfolket Hvem er en fantastisk historie om, hvad det gør ved folk, når man begynder at stille spørgsmålstejn ved doxa. Den beskriver også fint, hvad der sker med dem, der stiller spørgsmålene eller forholder sig kritisk til doxa. Og hvorfor fortæller jeg om en elefant og et støvfnug?

Det gør jeg, fordi sidst jeg læste bogen for børnene i børnehaven kom jeg til at tænke på min første og hidtil eneste FOA-kongres.

I november 2010 deltog jeg som medlem af hovedbestyrelsen i LFS på FOAs kongres. Der havde jeg en oplevelse, som har givet mig stof til eftertanke.

Som delegeret på kongressen blev vi allerede den første dag mødt af FOA Ungdom, som havde udarbejdet et manifest. Et manifest, der proklamerede, at de unge ville tages alvorligt. De stillede krav om løft for lavtlønsgrupper, mere medbestemmelse og medindflydelse og arbejdspladser uden diskrimination - vel at mærke for medlemmer under enogtrediv. Manifestet bestod mestendels af krav, der udefra set vedrørte alle fag- og aldersgrupper, men blev fremstillet som var det krav, der i særlig grad vedrørte unge medlemmer. Behovet for at få familieliv og arbejdsliv til at gå op i en højere enhed var et af argumenterne for, at det i særlig grad var de unge medlemmer kravene vedrørte.

Dernæst proklamerede FOA Ungdom fra talerstolen, at de gerne vil "ind i varmen" i FOA, dog ikke for at overtage posterne fra "de gamle" - endnu. Med manifestet og talen gjorde de sig vældig bemærket på kongressen. Det gode var, at det skabte en gebommerlig debat. En debat om, hvorvidt unge medlemmer vitterlig har så anderledes behov end de resterende medlemmer. En debat om, hvorvidt FOA Ungdom skal have en særlig status i forbundet. Og en debat om hvorvidt FOA i virkeligheden skulle satse mere på aktivisme.

Da jeg af natur er et meget diskussionslystent menneske deltog jeg aktivt i debatten og min holdning er klar. Det er ikke en kvalitet i sig selv at være ung og derfor skal man heller ikke som ungt medlem have særstatus. Jeg er dog enig med FOA Ungdom i, at der i fagbevægelsen er et særskilt behov for fornyelse. Et særskilt behov for en kritisk, politisk og aktivistisk fagbevægelse. Dette kræver kritiske, politiske og aktivistiske medlemmer.

Derfor skreg det til himlen, at FOA Ungdom på den ene side havde en målsætning om en stærkere fagbevægelse med flere "kerneaktive" og samtidig lukkede sig om sig selv ved kun at forholde sig til medlemmer under enogtrediv.

Indtil da havde mit møde med fagbevægelsen været noget anderledes. Da jeg som forholdsvis nyuddannet pædagog blev valgt til tillidsrepræsentant, blev jeg i LFS

budt velkommen i et fagligt fællesskab, hvor der var højt til loftet og fyldt med ildsjæle. Nogle mere grå i toppen end andre, men vi havde samme interesser - det pædagogiske felt. Jeg blev hurtigt en del af aktivistgruppen, som planlægger aktioner både op til budgetforhandlinger, men også spontant. Aktivistgruppen blev oprettet i forbindelse med et aktivismeprojekt i FOA og skabte et rum, hvor vi havde faglige diskussioner om store emner som ytringsfrihed og New Public Management. Vi diskuterede dog også helt konkrete politiske tiltag som for eksempel merindskrivninger i Københavns Kommunes vuggestuer. Aktivistgruppen er et forum, hvor kreativiteten får frit løb og fagligheden styrkes. Og nu kommer det vigtige: aktivistgruppen er for alle, der vil kritik, fagpolitik og aktivisme. Oplevelserne i aktivistgruppen gjorde mig bevidst om, hvor meget jeg har på hjerte, hvor meget jeg brænder for mit fag og hvor meget jeg vil gøre en forskel. Et lille års tid senere stillede jeg op til områdebestyrelsen og hovedbestyrelsen i LFS og blev valgt ind.

Det blev på kongressen tydeligt for mig, at mine oplevelser med fagbevægelsen havde været markant anderledes end de unge, der nu stod på talerstolen. Mine var positive. Det var deres ikke nødvendigvis. Derfor blev jeg på en og samme tid begejstret og nedslået over FOA Ungdoms manifest. Begejstret fordi det var tydeligt, at der her var tale om mennesker, der var kritiske, der ville udvikle fagbevægelsen og gjorde det aktivt. Nedslået fordi de gjorde præcis det, som de kritiserede fagbevægelsen for: lukkede sig om sig selv ved at påberåbe sig særlige behov og krav, fordi de var under enogtredive.

Jeg var enogtredive og jublede i mit stille sind over, at jeg var medlem af en afdeling der havde et aktivistisk forum uden aldersbegrænsning.

Der er ingen tvivl om, at hvis fagbevægelsen vil have større politisk gennemslagskraft, så skal den gøre noget andet end den har gjort hidtil.

Jeg tror på ikke på, at projektet om en fornyet og styrket fagbevægelse lykkes før de valgte, der har siddet der de sidste årtier skaber fora, hvor det er muligt for nye ildsjæle at være kritiske, politiske og aktivistiske. For selv om vi kunne engagere de unge, så ville der stadig være en overvægt af folk, der har siddet på deres poster i mange år. Det kan jeg se ved bare at kaste et hurtigt blik på min egen afdeling. Det er ikke et problem at have, hvad vi i denne sammenhæng kunne kalde Spidsballebander rundt omkring i de forskellige afdelinger, så længe de er i stand til at invitere Horton og Støvfolket Hvem indenfor. I det øjeblik Spidsballebanden lukker sig om sig selv og deres eneste ambition er blive siddende til de kan gå på efterløn, så har fagbevægelsen et problem. Det problem kan FOA Ungdom ikke løse bare ved at være under enogtredive. Hvis FOA Ungdom fortsætter den linje med at lukke sig om sig selv, så bliver de bare en ny Spidsballebande.

Der vil givet være afdelinger, hvor Spidsballebanden sådan set gerne vil stille midler og lokaler til rådighed til for eksempel aktivistgrupper, men medlemmerne bliver væk. I de afdelinger mener jeg, at Spidsballebanden har et særligt ansvar for at aktivere og engagere medlemmerne. Støvfolket Hvem levede lykkelig uvidende om, at der var en hel verden udenfor støvfnugget. Der er også mange medlemmer, der, om ikke er lykkelig uvidende, så i hvert fald er godt tilpas med ikke at forholde sig kritisk, fagpolitisk og aktivistisk til deres fag. De afdelinger, hvis medlemmer er en del af Hvem-folket, har et særligt ansvar for at spotte sådan nogle som Horton. For min påstand er, at der er en hel del Horton'er i alle afdelinger og hvis man opdager Horton kan man også høre Støvfolket Hvem.

Jeg har gennem de seneste tre års faglige arbejde fået et lille og noget overfladisk indblik i FOA primært på kongressen 2010. Det skal nu ikke forhindre mig i at dele mine betragtninger. Det er som sagt min personlige, subjektive og fuldstændigt udokumenterede opfattelse, at mange af FOAs afdelinger er mere eller mindre apolitiske. Det første der slog mig, da jeg tilbragte en eftermiddag på FOAs hjemmeside og kastede et kritisk blik på de enkelte afdelingers sider, var, at det er de færreste afdelinger, der har tilgængelige pressemeddelelser, udtalelser og høringsvar. Noget af det, der blandt andet giver et billede af, hvor man som afdeling markerer sig fagpolitisk og hvor kritisk og aktivistisk man forholder sig til det politiske niveau.

Det kan enten hænge sammen med, at afdelingerne har besluttet, at det ikke skal ligge på hjemmesiden. Det kan også hænge sammen med, at de simpelthen ikke beskæftiger sig med sligt. Jeg vælger en anelse nedslået, men nok mest realistisk at tro på det sidste.

Det næste der slog mig var emnerne for medlemsmøder i de forskellige afdelinger. Emnerne spændte over alt fra "*Clairvoyance*" til "*Københavnertur i Tivoli*". Fra "*Farverne og deres betydning for dit velbefindende*" til "*I samtale med ånderne*".

Fra "*Dans, energi og selvtillid*" til "*Humor for begyndere*" (der var heldigvis også et for letøvede!).

Det skal her siges, at jeg også stødte på medlemsaftener med politisk debat og fagligt indhold. I FOA Frederikshavn var der sågar pressemeddelelser med titler som "Nej til markedsføring" og "Nej til udlicitering", men afdelinger som disse var i klart mindretal.

Jeg var nedslået inden jeg tilbragte eftermiddagen på FOA's hjemmeside og var det om muligt endnu mere da mørket faldt på. Nedslået fordi FOA's ambitioner, om at være en slagkraftig fagpolitisk organisation, der vil kæmpe mod eksempelvis

markedsgørelsen af den offentlige sektor, ikke er større end summen af de enkelte afdelingers ambitioner.

På kongressen diskuterede jeg med en Dennis (Kristensen, formand for FOA) om FOA Ungdom var vejen frem til en mere kritisk, politisk og aktivistisk fagbevægelse. Svaret var ikke entydigt. Det er på den ene side klart, at vi ikke løser fagbevægelsens svækkede status ved at oprette ungdomsafdelinger ude i afdelingerne. Samtidig løser vi heller ikke fagbevægelsens problemer uden, at nye kræfter forholder sig kritisk til de siddende hovedbestyrelser og forretningsudvalg. I mange afdelinger vil de nye kræfter være unge medlemmer.

Man kan bare desværre ikke skære alle unge over en kam og konkludere, at de er kritiske, politiske og aktivistiske i kraft af deres ungdom. Dermed kan man heller ikke entydigt satse på, at de unge fornyer fagbevægelsen. Fornyelsen kommer som regel først, når nogen begynder at gøre noget anderledes og anderledes er altså ikke nødvendigvis forbeholdt unge medlemmer. Tværtimod kan unge være lige så søbet ind i nyliberale logikker, som gamle kan være det.

Til gengæld mener jeg, at der er større sansynlighed for fornyelse, hvis man satser på kritiske medlemmer.

Aktivismen skal være fællesskab for Horton, Støvfolket Hvem og Spidsballebanden

Så hvis løsningen er, at vi sætter vores lid til de kritiske røster i medlemsskaren, så er løsningen på nogle af fagbevægelsens problemer også, at vi er vedholdende i vores forsøg på at udvikle en kritisk, fagpolitisk og aktivistisk medlemsskare.

Det mener jeg, at man har anerkendt i LFS. Derfor tilbyder man kurser i *Politisk Økonomi* og *Kritikkens Nødvendighed* til tillidsvalgte.

Helt personligt var Kritikkens Nødvendighed et vendepunkt for mig. Det var der, jeg genopdagede troen på, at det gør en forskel uanset om det er i det små eller det store man udfører kritikken. Kritikken kan have mange udtryk. Det kan være på personalemøder, i medierne og i fagforeningen. Der er faktisk ikke grænser for, hvor man kan fremføre kritik. Det vigtigste er, at vi bliver ved med at forholde os kritisk til de nyliberale logikker i den offentlige sektor og så længe vi diskuterer, hvordan vi skal udføre og formulere kritikken, så er en ting helt sikker: Så bruger vi tid på ikke at udfolde kritikken.

Min store forkromede, subjektive og helt personlige pointe er, at de enkelte afdelinger og deres valgte skal påtage sig det kæmpe ansvar, der følger med, når man er demokratisk valgt til at varetage sine medlemmers interesser. Et ansvar for

at skabe rum til kritiske, politiske og aktivistiske ildsjæle, for det er dem der skal forny fagbevægelsen. Indsatsen skal være bred og ikke kun være forbeholdt medlemmer under enogtredive. Vi skal skabe et forum, hvor Horton og Støvfolket får mulighed for at være faglige, aktive og kritiske. Vi skal sørge for, at de tillidsvalgte får tilbudt kurser i "*New Public Management*", "*Politisk Økonomi*" og "*Kritikkens Nødvendighed*". Vi skal sørge for at medlemsmøderne i langt højere grad har et fagligt indhold frem for et udpræget ikke-fagligt indhold, som vi ser det i langt de fleste afdelinger i FOA.

Så længe de enkelte afdelinger ikke har højere ambitioner end at tilbyde medlemmerne "*Dans, energi og selvtillid*" eller "*Humor for begyndere*", så kan Horton og Støvfolket råbe og skrike nok så højt, det vil ikke rykke en døjt. Hvis de valgte ambitioner internt i afdelingerne ikke rækker til mere end at blive siddende på deres nuværende poster, så kan vi beslutte os til nok så meget på FOA kongresserne de næste mange år, uden at de enkelte afdelinger gør en døjt anderledes.

Mine kritikere vil sige, at problemet er, at det lige præcis er ovennævnte kurser, der ikke kan tiltrække medlemmerne. De vil sige, at det man tilbyder medlemmerne, er lige præcis det medlemmerne efterspørger. Men min pointe er netop, at de enkelte afdelinger skal sætte sig større ambitioner og hele tiden rykke hegnspælene.

Mit håb er, at fagbevægelsen, FOA og dens Spidsballebander bliver mere ambitiøse, for hvis vi skal sætte fut i FOA, så skal alle Spidsballebander, alle Hortoner og alle Støvfolk være med til at forny fagbevægelsen, så den og dens medlemmer genvinder troen på fordums styrke.